***Worksheet* S6.3.1**
Il-pajjiżi protagonisti tat-Tieni Gwerra Dinjija u l-qagħda strateġika ta' Malta

A: DIN L-ART ĦELWA – F'NOFS TA' BAĦAR

(*kitba ta' Frank Tabone*)

Matul is-sekli kulma seħħ fl-Ewropa tal-Punent kif ukoll tal-Lvant laqat lil pajjiżna. U dan kollu minħabba l-pożizzjoni ġeografika ta' Malta – li qiegħda sewwasew f'nofs il-Baħar Mediterran.

It-Tieni Gwerra Dinjija (1939-1945) lanqas ma ħafritha lil Malta. Minħabba l-qagħda strateġika tagħha, Malta sabet ruħha fil-qalba tal-kunflitti bejn l-Alleati (l-Ingliżi u l-Franċiżi) u l-Assi (il-Ġermanja u l-Italja). Il-Maltin kellhom ibatu u jagħmlu sagrifiċċji kbar biex Malta ma ċċedix. Din hija storja ta' tbatija u qtigħ il-qalb, sagrifiċċji ta' kuljum li missirijietna kellhom jgħaddu minnhom taħt xita ta' bombi qerrieda.

B: MILL-ISTORJA – META S-SEMA DDALLAM (*drama storika – l-ewwel parti*)

Grupp ta' ħamest itfal kienu għal ġita fil-belt ta' Ruma flimkien man-nannu Mario. Meta kienu fi Pjazza Venezja n-nannu qabad jirrakkontalhom dwar ir-rabta li hemm bejn din il-pjazza u Malta.

Pjazza Venezja ġewwa Ruma

Klara: Kemm hi kbira din il-pjazza!
Roderick: U xi traffiku hawn! U kemm storbju!
In-nannu: Bir-raġun tfal! Hawn qegħdin fil-qalba tal-belt. Din hija Pjazza Venezja u matul l-istorja, kellha importanza kbira.

Francesca:	Veru Nann? U għaliex dan?
In-nannu:	Dażgur! U kif! Mela ħarsu ...
Caroline:	Nann, dak x'palazz hu, kemm hu kbir u sabiħ! Qatt ma rajt bħalu jien! Dak min jgħix hemmhekk?
In-nannu:	Dak għandu x'jaqsam ma' Malta.
It-tfal:	Ma' Malta!!!
In-nannu:	Ħafna wkoll. Tridu tisimgħu għaliex?
It-tfal:	Iva, nann, għidilna għaliex.
Klara:	Jidher interessanti ħafna!
In-nannu:	Tfal, dak hu palazz importanti ħafna. Fih kien joqgħod il-mexxej Taljan li kien maħbub wisq mit-Taljani.
Roderick:	X'kien jismu, nann?
In-nannu:	Kien jismu Benito Mussolini. Kien bena u għamel ħafna opri ġodda ġol-Italja u hawn f'Ruma kien maħbub immens minħabba li bena bosta djar ġodda lin-nies foqra.
Francesca:	Kellu qalbu tad-deheb mid-dehra, nann?
In-nannu:	Sa ċertu punt veru. Iżda mhux għal kollox!
Charlene:	U għaliex, nann?
In-nannu:	Minn dan il-palazz Benito kien imexxi l-Italja kollha. Kien jikkmanda kollox hu. Kien iħobb joħroġ f'dik il-gallarija u jkellem lill-poplu Taljan li kien joħnoq din il-pjazza li qeghdin fiha. Ma kienx ikun hawn fejn toqgħod labra! In-nies kienu jisimgħuh b'attenzjoni u jagħmlu dak kollu li jgħidilhom hu!
Caroline:	U ngħid jien, Malta kif tidħol fl-istorja, nann?
In-nannu:	Tfal, eżattament fl-10 ta' Ġunju 1940, Benito Mussolini ħareġ f'dik il-gallarija u għamel messaġġ ikrah, messaġġ ta' gwerra. Kien qal li l-Italja, minn dakinhar kienet daħlet fil-gwerra biex tgħin lill-Ġermanja ta' Hitler.
Klara:	Ma, x'biża'! Min jaf kemm beżgħu n-nies!
In-nannu:	Hekk hu. Issa ġara li pajjiżna, Malta, dak iż-żmien kienet taħt l-Ingliżi. L-Ingliżi u l-Franċiżi flimkien u wara l-Amerikani, kienu kontra l-egoiżmu sfrenat ta' Hitler u ta' Mussolini li riedu jieħdu l-artijiet ta' ħaddieħor. Għalhekk, għal Mussolini u l-Italja, Malta kienet tfisser għadu minħabba l-Ingliżi.
Roderick:	Allura nann, imbagħad it-Taljani ġew jattakkaw lil Malta?
In-nannu:	Ġew tabilħaqq ibni! Niftakar sew, qisu lbieraħ! Kienet l-għodwa tal-11 ta' Ġunju 1940 meta t-Taljani, b'numru kbir ta' ajruplani tal-gwerra bdew jitfgħu xita ta' bombi fuq Malta!

Wieġeb il-mistoqsijiet.

1. F'liema belt kienu qegħdin it-tfal u n-nannu Mario?

____

2. F'liema data l-Italja daħlet fit-Tieni Gwerra Dinjija?

____

3. Min kienu l-pajjiżi ħbieb ta' Malta?

____

4. Min kienu l-pajjiżi għedewwa ta' pajjiżna?

____

5. F'liema data saru l-ewwel attakki fuq Malta? U minn min?

____